

Sygn. akt III U 382/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Przemysłu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym :

Przewodniczący SSO Anna Kicman

Protokolant st. sekr. sądowy Katarzyna Maziarczyk - Kotwica

po rozpoznaniu w dniu 29 września 2014 r. w Przemysłu

na rozprawie

sprawy K. P., T. P. i A. P. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.

o rentę rodzinną

na skutek odwołania K. P., T. P. i A. P. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O.

z dnia 27 września 2013 r., **znak:** Rn- (...)

i z dnia 19 lutego 2014 r., **znak:** Rn- (...)

I. oddała odwołania,

II. przyznaje od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Przemysłu) na rzecz r.pr. A. K. Radcy Prawnego A. B. w P. kwotę 73,80 zł (słownie złotych: siedemdziesiąt trzy 80/100) tytułem pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Sygn. akt III U 382/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 29 września 2014 r.

Decyzją z dnia 27 września 2013 r. znak: Rn- (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił prawa do renty rodzinnej dla małoletnich T. P. ur. (...) oraz A. P. (1) ur. (...), po zmarłym w dniu (...) r. A. P. (2).

W podstawie prawnej powołano ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U.

z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r.

w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE. L. 04. (...).1 z dnia 30 kwietnia 2004 r.) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia Rady (WE) Nr 883/2004 (Dz. Urz. UE. L. 09.284.1 z dnia 30 października 2009).

W uzasadnieniu odwołano się dodatkowo do treści art. 65 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i wskazano, że ponieważ nie został udokumentowany wymagany 5-letni okres ubezpieczenia w ostatnim dziesięcioleciu przed zgonem, tj. w okresie od 22 października 2002 r. do 21 października 2012 r., zmarły udowodnił jedynie 3 lata, 10 miesięcy i 23 dni oraz zgon nastąpił po upływie 18 miesięcy od ostatniego ubezpieczenia – brak jest podstaw do przyznania renty rodzinnej, a tym samym rozpatrzenia sprawy na podstawie rozporządzenia EWG. W chwili śmierci ubezpieczony nie spełnił również warunków do nabycia prawa do emerytury. Łączny staż ubezpieczenia zmarłego wyniósł 24 lat, 8 miesięcy i 5 dni składkowych i nieskładkowych. Niemiecka instytucja odmówiła prawa do renty z uwagi na brak niemieckich okresów ubezpieczenia.

Odwołanie od tej decyzji złożyli wnioskodawcy K. P. oraz T. i A. P. (1) reprezentowani przez przedstawicielkę ustawową Z. P., wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do renty rodzinnej, począwszy od śmierci ojca A. P. (2), a więc od dnia 21 października 2012 r.

W uzasadnieniu wskazano, że w dniu 30 listopada 2012 r. złożony został wniosek o rentę rodzinną po zmarłym (...) r. A. P. (2). Według poczynionych przez wnioskodawcę obliczeń ogólny staż jego pracy wyniósł ponad 25 lat, a nie jak przyjął ZUS 24 lata, 8 miesięcy i 5 dni. ZUS przyjął też błędną datę powstania niezdolności do pracy A. P. (2). Z uwagi na charakter schorzenia (uzależnienie od alkoholu), które spowodowało niezdolność do pracy i niezdolność do funkcjonowania w rodzinie, nie podejmował on dobrowolnie leczenia.

W okresie od 21 do 27 lutego 2012 r. A. P. (2) był leczony szpitalnie na Oddziale (...) w Ż.. Z karty informacyjnej z dnia 27 lutego 2012 r. wynika, że rozpoznano wówczas u niego alkoholowy zespół abstynencyjny i ciśnienie tętnicze.

Z opinii sądowno-psychiatrycznej z dnia 9 maja 2012 r. wynika, że rozpoznano u niego zespół uzależnienia od alkoholu. Na podstawie tej opinii można ustalić, że był on co najmniej częściowo niezdolny do pracy już od 2010 r. Przed 2012 r. wielokrotnie po awanturach interweniowała Policja

i doprowadzała go celem wytrzeźwienia do (...) K. P.. Brak historii choroby z tego okresu wynika z odmowy podjęcia leczenia, a choroba uniemożliwiała podjęcie jakiegokolwiek pracy. W dziesięcioleciu poprzedzającym 2007 r. ubezpieczony posiadał ponad 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Decyzją z dnia 19 lutego 2014 r. znak: Rn- (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił prawa do renty rodzinnej dla K. P. ur. (...), po zmarłym w dniu (...) r. A. P. (2).

W podstawie prawnej powołano ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r.

w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE. L. 04.1661.1 z dnia 30 kwietnia 2004 r.) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia Rady (WE) Nr 883/2004 (Dz. Urz. UE. L. 09.284.1 z dnia 30 października 2009).

W uzasadnieniu odwołano się dodatkowo do treści art. 65 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i wskazano, że ponieważ Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 16 grudnia 2013 r. ustaliła datę powstania całkowitej niezdolności do pracy zmarłego A. P. (2) na 21 lutego 2012 r., a w ostatnim dziesięcioleciu od daty powstania całkowitej niezdolności do pracy, tj. w okresie od 22 października 2002 r. do 21 października 2012 r., zmarły udowodnił jedynie 4 lata, 6 miesięcy i 20 dni okresów ubezpieczenia – brak jest podstaw do przyznania renty rodzinnej,

a tym samym rozpatrzenia sprawy na podstawie rozporządzenia EWG. Również nie został udokumentowany wymagany 5-letni okres ubezpieczenia w ostatnim dziesięcioleciu przed zgonem, tj. w okresie od 22 października 2002 r. do 21 października 2012 r. – zmarły udowodnił jedynie 3 lata, 10 miesięcy i 23 dni. W chwili śmierci ubezpieczony nie spełnił również warunków do nabycia prawa do emerytury. Łączny staż ubezpieczenia zmarłego wyniósł 25 lat, 2 miesiące i 3 dni okresów składkowych

i nieskładkowych. Zakład nie uwzględnił do stażu pracy okresów urlopu bezpłatnego od 1 stycznia 1990 r. do 31 stycznia 1990 r., od 9 kwietnia 1990 r. do 31 grudnia 1990 r. oraz od 10 lipca 1996 r. do 12 lipca 1996 r. Niemiecka instytucja odmówiła prawa do renty, z uwagi na brak niemieckich okresów ubezpieczenia.

Odwołanie od decyzji z dnia 19 lutego 2014 r. złożyli wnioskodawcy K. P. oraz T. i A. P. (1) reprezentowani przez przedstawicielkę ustawową Z. P., wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do renty rodzinnej, począwszy od śmierci ojca A. P. (2) w dniu (...)

W uzasadnieniu podnieśli, że ZUS przyjął błędną datę powstania niezdolności do pracy A. P. (2). Z uwagi na charakter schorzenia (uzależnienie od alkoholu), które spowodowało niezdolność do pracy i niezdolność do funkcjonowania w rodzinie, nie podejmował on dobrowolnie leczenia. W okresie od 21 do 27 lutego 2012 r. A. P. (2) był leczony szpitalnie na Oddziale (...)

w Ż. Z karty informacyjnej z dnia 27 lutego 2012 r. wynika, że rozpoznano wówczas u niego alkoholowy zespół abstynencyjny i ciśnienie tętnicze. Z opinii sądowo-psychiatrycznej z dnia 9 maja 2012 r. wynika, że rozpoznano u niego zespół uzależnienia od alkoholu. Na podstawie tej opinii można ustalić, że był on co najmniej częściowo niezdolny do pracy od 2007 r. Przed 2012 r. wielokrotnie po awanturach interweniowała Policja i doprowadzała go celem wytrzeźwienia do (...) K. P.. Brak historii choroby z tego okresu wynika z odmowy podjęcia leczenia, a choroba uniemożliwiała podjęcie jakiegokolwiek pracy. W dziesięcioleciu poprzedzającym 2007 r. ubezpieczony posiadał ponad 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. wniósł o oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu powołując się na przepisy art. 65 w związku z art. 57 ustawy o emeryturach i rentach z FUS organ rentowy podał, że w dniu 30 listopada 2012 r. ubezpieczeni złożyli wnioski o rentę rodzinną po zmarłym w dniu 21 października 2012 r. ojcu uprawnionych A. P. (2). Rozpatrując sprawę organ rentowy skierował sprawę do lekarza orzecznika,

a następnie do komisji lekarskiej ZUS, która orzeczeniem z dnia 16 grudnia 2013 r. ustaliła, iż zmarły był całkowicie niezdolny do pracy od 21 lutego 2012 r. oraz nie był niezdolny do pracy na dzień 6 listopada 2008 r. Na tak ustaloną datę powstania niezdolności do pracy zmarły nie posiadał wymaganych 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych w ostatnim dziesięcioleciu przypadającym przed dniem powstania niezdolności do pracy, a jedynie 4 lata, 6 miesięcy i 20 dni takich okresów. Na skutek odwołania wnioskodawców od decyzji z dnia 26 września 2013 r. ZUS ostatecznie ustalił staż pracy zmarłego na 25 lat, 2 miesiące i 3 dni okresów składkowych

i nieskładkowych, jednakże to nie pozwoliło na ustalenie uprawnień do renty rodzinnej dla ubezpieczonych z uwagi na ustaloną orzeczeniem lekarza orzecznika datę powstania całkowitej niezdolności do pracy zmarłego.

Sąd Okręgowy w Przemyślu – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni K. P., ur. dnia (...), wnioskiem z dnia 30 listopada 2012 r. wystąpiła o rentę rodzinną po zmarłym w dniu(...) ojcu A. P. (2), z zawodu malarzem budowlanym.

Wnioskiem z dnia 30 listopada 2012 r. o rentę rodzinną po zmarłym w dniu (...)r. A. P. (2), na rzecz małoletnich T. P. ur. (...) oraz A. P. (1) ur. (...) wystąpiła również przedstawicielka ustawowa Z. P..

Do wniosku dołączono: odpis skrócony aktu zgonu A. P. (2) z dnia 23 października 2012 r. Nr (...); odpisy skrócone aktów urodzenia wnioskodawców K. P., T. P.

i A. P. (1); dokumentację poświadczającą przebieg zatrudnienia zmarłego A. P. (2) – świadectwa pracy, zaświadczenia o zarejestrowaniu w Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotnej i pobieraniu z tego tytułu zasiłków.

Orzeczeniem z dnia 26 listopada 2013 r. lekarz orzecznik ZUS ustalił datę powstania niezdolności A. P. (2) do pracy na dzień 21 października 2012 r. i stwierdził, że brak jest podstaw orzeczenia niezdolności do pracy na dzień 6 listopada 2008 r. Lekarz orzecznik rozpoznał u A. P. (2): uzależnienie od alkoholu. W uzasadnieniu podał zaś, że ubezpieczony zmarł w wieku 48 lat w dniu 21 października 2012 r. Leczony był z powodu uzależnienia od alkoholu, w dokumentacji zawarta jest karta hospitalizacji po ciągu picia z lutego 2012 r. i opinia sądowa.

Na skutek sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika ZUS oraz zgłoszenia zarzutu wadliwości tego orzeczenia przez lekarza inspektora nadzoru orzecznictwa lekarskiego, sprawa została przekazana do rozpoznania Komisji Lekarskiej ZUS, która orzeczeniem z dnia 16 grudnia 2013 r. ustaliła, że zmarły był całkowicie niezdolny do pracy do 21 października 2012 r., niezdolność do pracy powstała 21 lutego 2012 r., przy czym nie stwierdzono niezdolności do pracy na dzień 6 listopada 2008 r. Komisja Lekarska ZUS rozpoznała u A. P. (2): zespół uzależnienia od alkoholu oraz nadciśnienie tętnicze. W uzasadnieniu wskazano, że wydane zostało orzeczenie zaoczne dotyczące zmarłego w dniu (...) (...). 48-letniego mężczyzny z opisywanym wieloletnim nadużywaniem alkoholu. W lutym 2012 r. leczony szpitalnie z rozpoznaniem alkoholowego zespołu abstynencyjnego oraz nadciśnienia tętniczego. W dniu 9 maja 2012 r. oceniany przez psychologa oraz lekarza psychiatrę biegłego sądowego w zakresie uzależnienia od alkoholu, z rozpoznaniem patologicznego systemu regulacji psychicznej z upośledzeniem funkcji poznawczych z pełno objawowym zespołem uzależnienia od alkoholu oraz potwierdzoną koniecznością stacjonarnego leczenia odwykowego.

Decyzją z dnia 27 września 2013 r. znak: Rn- (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił prawa do renty rodzinnej dla małoletnich T. P. ur. (...) oraz A. P. (1) ur. (...), po zmarłym w dniu (...)r. A. P. (2).

Decyzją z dnia 19 lutego 2014 r. znak: Rn- (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił prawa do renty rodzinnej dla K. P. ur. (...), po zmarłym w dniu (...)r. A. P. (2).

ZUS ostatecznie przyjął, że w ostatnim dziesięcioleciu od daty powstania całkowitej niezdolności do pracy, zmarły udowodnił jedynie 4 lata, 6 miesięcy i 20 dni okresów ubezpieczenia. Nie został udokumentowany wymagany 5-letni okres ubezpieczenia w ostatnim dziesięcioleciu przed zgonem, tj. w okresie od 22 października 2002 r. do (...) r. – zmarły udowodnił jedynie 3 lata, 10 miesięcy i 23 dni. W chwili śmierci ubezpieczony nie spełnił warunków do nabycia prawa do emerytury. Łączny staż ubezpieczenia zmarłego wyniósł 25 lat, 2 miesiące i 3 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Dowód – akta organu rentowego:

- dwa wnioski o rentę rodzinną z dnia 30.11.2012 r.,
- odpis skrócony aktu zgonu A. P. (2) oraz odpisy skrócone aktów urodzenia wnioskodawców,
- świadectwa pracy, zaświadczenia dot. zarejestrowania w Urzędzie Pracy A. P. (2),
- orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z dnia 26.11.2013 r.,
- orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 16.12.2013 r.,
- dokumentacja medyczna,
- decyzja ZUS z dnia 27.09.2013 r. i z dnia 19.02.2014 r.,
- raporty ustalenia uprawnień do świadczenia.

Na skutek odwołania wnioskodawców od powyższych decyzji ZUS, tut. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych specjalisty: psychiatry i psychologa klinicznego.

W opinii z dnia 9 kwietnia 2014 r. zespół biegłych sądowych: lek. med. M. W. – specjalista psychiatra i psycholog B. K. wskazał, że

z analizy dostępnej dokumentacji wynika, że A. P. (2) nie był chory w sensie psychozy, ani upośledzony umysłowo. Natomiast w oparciu

o dostępną dokumentację medyczną biegli rozpoznali u niego zespół uzależnienia od alkoholu. W ocenie biegłych rozpoznawane schorzenie

i stopień jego nasilenia nie powodowały u A. P. (2) niezdolności do pracy, tak więc był także zdolny do pracy przed dniem 6 listopada 2008 r. A. P. (2) nigdy nie wymagał leczenia psychiatrycznego. Z powodu zespołu uzależnienia od alkoholu raz był leczony w Oddziale (...) P. Sz. P. w Ż. (w 2012 r.), z którego wypisał się na własne żądanie (a więc przy wypisie nie było wskazań do przymusowego leczenia tzn. nie stwierdzono choroby psychicznej, uznano, że nie zagrażał swojemu życiu, ani zdrowiu i życiu innych osób). W 2012 r. był także kierowany na leczenie odwykowe w Oddziale (...). W ocenie biegłych istniejący od wielu lat zespół uzależnienia od alkoholu, który powodował u niego zaburzenia zachowania, konieczność interwencji Policji czy izolowania w Izbie Wytrzeźwień wymagał podjęcia leczenia odwykowego i utrzymywania całkowitej abstynencji. Biegli w opinii lekarskiej sądowno-psychiatrycznej wydanej w dniu 9 maja 2012 r. nie stwierdzili występowania u A. P. (2) poważnych alkoholowych szkód narządowych czy też nasilonych zaburzeń psychicznych, tj. np. zmian organicznych OUN, psychoz alkoholowych, otępienia, a więc samo nadużywanie alkoholu czy kierowanie na leczenie odwykowe w systemie stacjonarnym nie jest powodem do orzekania o niezdolności do pracy.

W ocenie biegłych A. P. (2) był osobą zdolną do pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami, a tym samym był zdolny do pracy przed dniem 6 listopada 2008 r. Biegli zgodzili się z orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS i Komisji Lekarskiej ZUS, że A. P. (2) nie był niezdolny do pracy przed dniem 6 listopada 2008 r.

Zarzuty do powyższej opinii złożyła K. P.

i reprezentująca małoletnich T. i A. Z. P. wskazując, iż nie zgadzają się z ustaloną przez biegłych datą powstania niezdolności do pracy. wskazano, że brak dokumentacji medycznej z leczenia z okresu od 2008 r. spowodowane było unikaniem tego leczenia przez zmarłego, mimo poważnych następstw jego alkoholizmu już w tym czasie. Nie jest prawdą, że choroba alkoholowa nie spowodowała zaburzeń psychicznych. Zmarły był agresywny, miał urojenia, przez co konieczne były interwencje policji, ale także postępowania w Sądzie Rodzinnym dotyczące ograniczenia władzy rodzicielskiej. Wniesiono przy tym o zwrócenie się do Sądu Rejonowego o udostępnienie akt III RNsm 348/10, 457/12, 576/11, 594/12 oraz do gabinetu lekarza psychiatry R. M. (1), u którego zmarły się leczył.

W opinii uzupełniającej z dnia 8 sierpnia 2014 r. dotychczasowy zespół biegłych stwierdził, że z kserokopii historii choroby Gabinetu Prywatnego R. M. (1) wynika, że A. P. (2) zgłosił się raz i rozpoznano u niego zaburzenia lękowo-depresyjne. Zastosowano leczenie farmakologiczne. Z kserokopii historii choroby PZP 114 Szpitala (...) z Przychodnią w P. wynika, że A. P. (2) zgłosił się tam raz w dniu 8 stycznia 2007 r. i rozpoznano wstępnie: zaburzenia lękowe. Zastosowano leczenie farmakologiczne.

W rezultacie biegli w całości podtrzymali wcześniej wydaną opinię.

W trakcie 2 wizyt psychiatrycznych rozpoznawano u A. P. (2) łagodne zaburzenia lękowe (nerwicowe), które nie powodowały niezdolności do pracy. Świadczy o tym opisywany stan psychiczny - bez myśli i tendencji „s”, bez objawów psychotycznych jak i zastosowana farmakoterapia (niewielkie dawki leków stosowane w zaburzeniach lękowych o łagodnym nasileniu). W ocenie biegłych analiza całej dostępnej dokumentacji medycznej wskazuje, że głównym schorzeniem psychiatrycznym u A. P. (2) było uzależnienie od alkoholu, natomiast objawy zaburzeń lękowych wynikały z nadużywania alkoholu. Także dostępne akta sprawy cywilnej o sygn. akt R.Ns 576/11 potwierdzają wieloletnie nadużywanie alkoholu przez A. P. (2), co nigdy nie powodowało u niego niezdolności do pracy.

Zarzuty do powyższej opinii złożył pełnomocnik wnioskodawców T. i A. P. (1) wskazując, że skoro u A. P. (2) biegli rozpoznali zespół uzależnienia od alkoholu i w związku

z tym występujące zaburzenia lękowe, które miały wpływ na jego stan psychiczny, to powstaje pytanie, czy był on zdolny do pracy. A. P. (2) od lutego 2012 r., tj. od czasu pobytu w szpitalu w Ż. - do października 2012 r. tj. do dnia

śmierci, został uznany za niezdolnego do pracy z powodu nadużywania alkoholu przez Komisję Lekarską ZUS w O. również z powodu zaburzeń związanych z nadużywaniem alkoholu.

W związku z powyższym skoro istnieją dowody potwierdzające nadużywanie alkoholu przez A. P. (2) już wcześniej i związane z tym zaburzenia lękowe, to należałoby ustalić, czy jego niezdolność do pracy również wystąpiła wcześniej. Jak wynika z dokumentacji już 8 stycznia 2007 r. w PZP 114 S. W. z P. rozpoznano wstępnie zaburzenia lękowe i zalecono leczenie farmakologiczne.

Ponadto w trakcie rozprawy w dniu 29 września 2014 r. pełnomocnik wnioskodawców T. i A. P. (1) wniosła o przeprowadzenie dowodu z opinii innego zespołu biegłych sądowych i biegłego z zakresu medycyny pracy na ustalenie, że niezdolność zmarłego A. P. (2) powstała przed dniem 21 lutego 2012 r.

Dowód:

- opinia biegłych sądowych z dnia 9.04.2014 r. – k. 22-24,
- zarzuty do opinii zawarte przy piśmie z dnia 22.04.2014 r. – k. 30,
- dokumentacja medyczna z Gabinetu Psychiatrycznego R. M. - k. 60,
- dokumentacja medyczna z PZP w P. – k. 66-67,
- opinia uzupełniająca biegłych sądowych z dnia 8.08.2014 r. – k. 70-71,
- zarzuty do opinii biegłych zgłoszone przy piśmie z dnia 19.08.2014 r. – k. 76.

Ponadto Sąd ustalił, że Sąd Rejonowy w Przemyślu prowadząc sprawę o wydanie zarządzeń opiekuńczych w stosunku do małoletnich K. P., T. P. i A. P. (1), postanowieniem z dnia 28 grudnia 2010 r. sygn. R. N. 384/10 stwierdził brak podstaw do ograniczenia władzy rodzicielskiej uczestników A. P. (2) i Z. P. nad małoletnimi dziećmi K. P., T. P. i A. P. (1).

Przed Sądem Rejonowym w Przemyślu prowadzona była sprawa o ustanowienie kuratora dla małoletnich A. P. (1) i T. P. w wyniku której Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 3 października 2012 r. sygn. III R Nsm 457/12 ustanowił dla małoletnich T. P. i A. P. potocznej kuratora w osobie E. O., celem reprezentowania małoletnich w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym pod sygn. akt 3 Ds. 307/12/D nadzorowanym przez prokuraturę Rejonową w Przemyślu.

Przed Sądem Rejonowym w Przemyślu prowadzona była sprawa o umorzenie postępowania wykonawczego w części, w wyniku której postanowieniem z dnia 17 grudnia 2012 r. sygn. R III 17/12 Sąd Rejonowy umorzył postępowanie wykonawcze w przedmiocie ograniczenia władzy rodzicielskiej uczestnika A. P. (2) nad małoletnimi dziećmi T. P. i A. P. (1).

Przed Sądem Rejonowym w Przemyślu prowadzona była sprawa o zezwolenie na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem małoletnich T. P. i A. P. (1), w wyniku której Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 17 stycznia 2013 r. sygn. III R Nsm 594/12 wyraził zgodę wnioskodawczyni Z. P. na dokonanie czynności przekraczającej zwykły zarząd majątkiem małoletnich T. P. i A. P. potocznej przez zezwolenie jej na złożenie w imieniu małoletnich T. P. i A. P. (1) oświadczenia o odrzuceniu spadku po A. P. (2) zmarłym w dniu (...). w O..

Dowód:

- akta Sądu Rejonowego w Przemyślu o sygn. III R Opm 17/12, R. N. 384/10, R. N. 457/12, R. N. 594/12.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach rentowych oraz w ramach prowadzonego w sprawie sądowego postępowania dowodowego, których domniemanie prawdziwości wynika z art. 244 i nast. k.p.c., a ponadto ich wiarygodność nie została obalona przez żadną ze stron.

Z kolei ustaleń faktycznych dotyczących oceny stanu zdrowia zmarłego A. P. (2), daty powstania u niego niezdolności do pracy, Sąd dokonał w oparciu o opinię z dnia 9 kwietnia 2014 r. i opinię uzupełniającą z dnia 8 sierpnia 2014 r. sporządzone przez lek. med. M. W. – specjalistę psychiatrę i psychologa B. K..

Wskazać należy, że opinia biegłych sądowych podlega – jak inne dowody – ocenie według art. 233 k.p.c., na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stanowczości wyrażonych w niej wniosków.

Sąd uznał, iż wnioski zawarte w wyżej wymienionych opiniach biegłych sądowych zostały wyrażone precyzyjnie i przekonywująco. Opinia ta zawiera elementy niezbędne dla oceny przez Sąd, kiedy powstała u zmarłego A. P. (2) niezdolność do pracy, czy niezdolność ta powstała przed dniem 6 listopada 2008 r. Biegli uwzględnili zgromadzoną w sprawie dokumentację, dysponowali stanowiskiem orzeczników ZUS. Opinia została uzasadniona w sposób przystępny i jest zrozumiała dla osób niedysponujących wiedzą medyczną, zaś wnioski swoje biegli sformułowali jasno i czytelnie.

Sąd postanowił oddalić wnioski dowodowe złożone przez pełnomocnika wnioskodawców T. i A. P. (1) o dopuszczenie dowodu

z opinii innego zespołu biegłych sądowych i biegłego z zakresu medycyny pracy na ustalenie, że niezdolność zmarłego A. P. (2) powstała przed dniem 21 lutego 2012 r. Opinia biegłych ma na celu ułatwienie Sądowi należytej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, co miało miejsce w niniejszej sprawie, tym bardziej, że wydawali opinie biegli

o specjalnościach, odpowiadających schorzeniom rozpoznawanym

u A. P. (2). Zdaniem Sądu potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii. Biegli z zakresu psychiatrii i psychologii klinicznej leczą osoby dotknięte schorzeniem uzależnienia od alkoholu

i ustalają niezdolność do pracy. biegły z zakresu medycyny pracy opiera się przy wydawaniu opinii na opiniach biegłych specjalistów zajmujących się leczeniem konkretnych rozpoznawanych schorzeń.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania wnioskodawców K. P., T. P.

i A. P. (1) należy uznać za nieuzasadnione.

Zgodnie art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009, Nr 153, poz. 1227 ze zm.) renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń.

Przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy (art. 65 ust. 2).

W myśl art. 67 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS

do renty rodzinnej uprawnieni są następujący członkowie rodziny spełniający warunki określone w art. 68-71: dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione.

Wskazać należy, iż zgodnie z treścią art. 65 renta rodzinna jest uzależniona od tego, czy zmarły członek rodziny spełniał warunki wymagane do nabycia prawa do renty lub emerytury. Stanowi więc pochodną emerytury, bądź renty z tytułu

niezdolności do pracy zmarłego (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 20 stycznia 2000 r., II UKN 321/99, OSNAPiUS 2001, Nr 11, poz. 389 oraz wyroku SN z dnia 24 stycznia 2001 r., II UKN 122/00, OSNAPiUS 2002, Nr 18, poz. 440).

Sąd w toku prowadzonego w sprawie postępowania badał zatem, czy zmarły A. P. (2) miał ustalone prawo do emerytury lub renty, bądź też czy spełniał warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń.

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego bezspornym pozostaje, iż A. P. (2) nie miał ustalonego prawa do emerytury, nie miał ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, nie spełniał warunków niezbędnych do uzyskania prawa do emerytury. Spornym pozostawało natomiast ustalenie, czy zmarły A. P. (2) spełniał warunki wymagane do uzyskania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Stosownie zaś do przepisu art. 57 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

1) jest niezdolny do pracy;

2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;

3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-4, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy (art. 57 ust. 2).

W myśl art. 58 ust. 1 pkt 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej: 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

Okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej (art. 58 ust. 2).

W tym celu Sąd ustalał datę, na jaką należałoby przyjąć dziesięcioletni okres legitymowania się 5-letnim stażem ubezpieczeniowym i jednocześnie ustalał, czy okres ten przypadał nie później niż 18 miesięcy od ustania okresów ubezpieczenia.

Z raportu ustalenia uprawnień do świadczenia sporządzonego przez ZUS, a z które to ustalenie podzielił również Sąd wynika, iż należało badać, czy niezdolność zmarłego do pracy powstała przed dniem 6 listopada 2008 r. Oznacza to, że zmarły A. P. (2) na ten dzień spełniał warunki niezbędne do przyznania prawa do renty, gdyby wówczas został uznany za osobę niezdolną do pracy legitymowałby się 5-letnim okresem ubezpieczenia i nie minęłoby jeszcze 18 miesięcy od ustania okresów ubezpieczenia.

Na podstawie zgromadzonej w sprawie dokumentacji biegli ustalali, jaka jest data niezdolności zmarłego A. P. (2) do pracy. Biegli sądowi lek. med. M. W. – specjalista psychiatra i psycholog B. K. ustalili, iż A. P. (2) był osobą zdolną do pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami, a tym samym był zdolny do pracy przed dniem 6 listopada 2008 r. Biegli rozpoznali u zmarłego zespół uzależnienia od alkoholu, jednakże w ocenie biegłych nie powodowało to, iż był on niezdolny do pracy przed dniem 6 listopada 2008 r.

Podstawą zasięgnięcia opinii od biegłych w danej sprawie jest konieczność odwołania się przez Sąd do specjalistów, posiadających wiadomości specjalne z danej dziedziny, a to zgodnie z art. 278 k.p.c. Zatem to biegli muszą się

wypowiedzieć, czy i jakie choroby oraz w jakim stopniu powodują naruszenie sprawności organizmu. Tylko oni, na bazie swojej wiedzy i doświadczenia, mogą stwierdzić takie czy inne nasilenie dolegliwości oraz ich wpływ na zachowaną zdolność do pracy.

Treść opinii odpowiada wymogom określonym w art. 13 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się:

- 1) stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji;
- 2) możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

W rezultacie więc Sąd ustalił, iż zmarły A. P. (2) nie spełniał warunków wymaganych do uzyskania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, a to z kolei prowadzi do ustalenia, iż wnioskodawcy K. P., T. P. i A. P. (1) nie mają prawa do renty po zmarłym ojcu A. P. (2) mając na uwadze treść powołanych wyżej przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE. L. 04. (...).1 z dnia 30 kwietnia 2004 r.) oraz rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącym wykonywania rozporządzenia Rady (WE) Nr 883/2004 (Dz. Urz. UE. L. 09.284.1 z dnia 30 października 2009).

Mając powyższe na uwadze, w oparciu o art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzeczono, jak w punkcie I sentencji wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie przepisów art. 98, art. 99 i art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 11 ust. 2 w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 490).